

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Львівський національний університет імені Івана Франка
Факультет педагогічної освіти
Кафедра спеціальної освіти та соціальної роботи

Затверджено

на засіданні кафедри спеціальної освіти
та соціальної роботи
факультету педагогічної освіти
Львівського національного університету
імені Івана Франка
(протокол №1 від 30 серпня 2021 р.)

Завідувач кафедри

проф. Островська К.О.

Силабус з навчальної дисципліни
«Основи профорієнтаційної роботи»,
що викладається в межах ОПП «Спеціальна освіта» першого (бакалаврського) рівня вищої освіти
для здобувачів зі спеціальності 016 Спеціальна освіта

Львів – 2021 р.

Назва дисципліни	Основи профорієнтаційної роботи
Адреса викладання дисципліни	м. Львів, вул. Туган-Барановського,7,
Факультет та кафедра, за якою закріплена дисципліна	Факультет педагогічної освіти, кафедра спеціальної освіти та соціальної роботи
Галузь знань, шифр та назва спеціальності	01 Освіта / Педагогіка, 016 Спеціальна освіта
Викладачі	Корнят Віра Степанівна, кандидат педагогічних наук, доцент, доцент кафедри спеціальної освіти та соціальної роботи Слободян С., асистент кафедри спеціальної освіти та соціальної роботи
Контактна інформація викладача	ел. пошта: vira.kornyat@lnu.edu.ua sl_scout@o2.pl
Консультації з питань навчання по дисципліні відбуваються	Корнят В.С. середа 12.30 – 13.30 (вул. Туган-Барановського, 7, ауд. 54) Слободян С. понеділок 12.30 – 13.30 (вул. Туган-Барановського, 7, ауд. 54) Передбачені онлайн консультації в Zoom. Для погодження часу онлайн консультацій слід надіслати запит на електронну пошту викладача

Сторінка курсу	https://pedagogy.lnu.edu.ua/course
Інформація про дисципліну	<p>Курс «Основи профорієнтаційної роботи» призначено для бакалаврів третього року навчання денної та заочної форми зі спеціалізацією «Виробниче навчання».</p> <p>Предметом вивчення навчальної дисципліни є: особливості організації та проведення професійної орієнтації дітей та молоді в умовах загальноосвітніх закладів, навчально-реабілітаційних центрів, зокрема й дітей та молоді з особливими освітніми потребами, особливості організації професійного навчання в умовах закладів професійної (професійно-технічної) освіти</p>
Коротка анотація дисципліни	Дисципліна «Основи профорієнтаційної роботи» є нормативною дисципліною з спеціальності <u>016 Спеціальна освіта</u> , яка викладається у <u>5 та 6</u> семестрі в обсязі <u>8</u> кредитів (за Європейською Кредитно-Трансферною Системою ECTS).
Мета та цілі дисципліни	<p>Мета курсу: ознайомити студентів з теоретичними засадами профорієнтаційної роботи, її основними закономірностями та особливостями, структурою, формами та методами здійснення; сприяти підвищенню рівня професійної компетентності майбутніх бакалаврів спеціальної освіти</p> <p>Цілі курсу:</p> <ul style="list-style-type: none"> – ознайомити студентів зі структурою, закономірностями та особливостями профорієнтаційної роботи в державі; – вивчити проблеми професійної орієнтації дітей та молоді з особливими освітніми потребами; – вивчити нормативно-правові основи здійснення профорієнтаційних заходів; – ознайомити з основними методами професійної діагностики людей з інвалідністю; – навчити використовувати методи профорієнтаційної роботи в залежності від напрямів та завдань; – ознайомити студентів з особливостями організації освітнього процесу в закладах професійної (професійно-технічної) освіти з метою оволодіння дітьми з інвалідністю певних професій (друкар, слюсар, маляр тощо).
Література для вивчення дисципліни	<p>Основна</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Вірна Ж.П. Основи професійної орієнтації: Навч. посіб. – Луцьк, 2003. – 201 с. 2. Гладкова В.М. Профорієнтація : навчальний посібник / В.М. Гладкова. – Львів : Новий світ, 2007. – 156 с. 3. Довідник професій / Упор. Д.О. Закатнов, Н.В. Жемера, М.П. Тименко. – К., 1999. – 199 с.

4. Концепція державної системи профорієної орієнтації населення: Постанова Кабінету Міністрів України. 27 січня 1994 р., №45.
5. Мерзлякова О.Л. Профорієнтація : шпаргалка для вчителя / Олена Мерзлякова. – Київ : «Шкільний світ», 2016. – 158 с.
6. Мельник О.В. Профорієнтаційна робота зі школярами в умовах профільного навчання : науково-методичний посібник для вчителів / О.В. Мельник, І.Л. Уличний ; за ред. О.В. Мельника ; Академія педагогічних наук України, Інститут проблем виховання. – Київ : Педагогічна думка, 2008. – 126 с.
7. Основи профорієнтації. Навч.-метод. посіб. для студентів психолого-педагогічних спеціальностей університету. – Львів: ЛДУ. – 1999. – 198 с.
8. Положення про професійну орієнтацію молоді, яка навчається. Затверджено Міністерством юстиції України 3 липня 1996 р., № 198/734.
9. Корнят В. Професійне навчання осіб з особливими освітніми потребами: проблеми та перспективи змін / В. Корнят, К. Островська, І. Островський, С. Слободян // Неперервна професійна освіта: теорія і практика : збірник наукових праць. – Київ «Едельвейс», 2019. Випуск 1 (58). – С. 30 – 35. (Режим доступу: <http://npo.kubg.edu.ua/numbers/50-arkhiv-nomeriv-2019-roku/107-1-2019.html?showall=&start=5>).
10. Янцур М.С. Професійна орієнтація і методика профорієнтаційної роботи. Курс лекцій. Навчальний посібник. – К. : Видавничий Дім «Слово», 2012. – 464 с.

Додаткова

1. Актуальні проблеми професійної орієнтації та професійного навчання населення у контексті подолання кризи ринку праці : матеріали VII Міжнародної науково-практичної конференції (1 грудня 2015 року, м. Київ) [укладачі : Л.М. Карпенко та ін] ; Інститут підготовки кадрів державної служби зайнятості України. – Київ : ПК ДСЗУ, 2015. – 355 с.
2. Докукіна О.М. Педагогічна підготовка батьків до професійного самовизначення дітей старшого шкільного віку : методичні рекомендації / О.М. Докукіна, Т.В. Кравченко, К.М. Павицька ; Національна академія педагогічних наук України, Інститут проблем виховання. – Кіровоград : Імекс-ЛТД, 2014. – 51 с.
3. Педагогічне керівництво професійним самовизначенням школярів: Метод. рек. – К., 1991.
4. Повалій Л.В. Професійне самовизначення старшокласників : методичні рекомендації / Л.В. Повалій, І.М. Мачуська ; Національна академія педагогічних наук України, Інститут проблем виховання. – Кіровоград : Імекс-ЛТД, 2014. – 51 с.

5. Професійна орієнтація : підручник / [Є.В. Єгорова ... [та ін.] ; Національна академія педагогічних наук України, Інститут педагогічної освіти і освіти дорослих. – Кіровоград : Імекс-ЛТД, 2014. – 239 с.
6. Психодіагностичне забезпечення профорієнтації в системі педагогічної освіти : посібник / [Є.В. Єгорова ... [та ін.] ; за редакцією О.М. Ігнатович] ; Національна академія педагогічних наук України, Інститут педагогічної освіти і освіти дорослих. – Кіровоград : Імекс-ЛТД, 2014. – 227 с.
7. Психологія профорієнтації у системі педагогічної освіти : монографія / [Є.В. Єгорова ... [та ін.] ; за редакцією О.М. Ігнатович] ; Національна академія педагогічних наук України, Інститут педагогічної освіти і освіти дорослих. – Кіровоград : Імекс-ЛТД, 2014. – 247 с.
8. Синявський В.В. Професіограми і психограми професій педагогічного спрямування : методичний посібник / [В.В. Синявський] ; Національна академія педагогічних наук України, Інститут педагогічної освіти і освіти дорослих. – Кіровоград : Імекс-ЛТД, 2014. – 83 с.
9. Тодорова М.М. Основи управління профорієнтаційною роботою в загальноосвітніх навчальних закладах : навчальний посібник / М.М. Тодорова, Н.В. Філатова ; Міністерство освіти і науки України, Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К.Д. Ушинського. – Одеса : Фенікс, 2014. – 246 с.
10. Шиделко А.В. Профорієнтація і профвідбір : аксіологічні аспекти : навчальний посібник / А.В. Шиделко – Львів : Львівський державний університет внутрішніх справ, 2017. – 139 с.

Інтернет-ресурси

1. Коропецька О.М. Профорієнтація та профвідбір: Навчальний посібник. - Івано-Франківськ, 2005. - 230с. URL <http://194.44.152.155/elib/local/3231.pdf>.
2. www.ebooktime.net.book/
3. www.psyh.kiev.ua/
4. www.nbu.gov.ua
5. zakon.rada.gov.ua

Обсяг курсу	<p>Денна форма: 96 год – аудиторні заняття, з них: 32 год – лекції, 64 год – семінарські, практичні заняття, 54 год – самостійна робота студентів</p> <p>Заочна форма: 26 годин аудиторних занять. З них 10 годин лекцій, 16 годин практичних занять та 124 годин – самостійна робота студентів</p>
Очікувані результати навчання	<p>Після завершення курсу студент повинен набути таких компетентностей:</p> <p>Інтегральна компетентність Здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі і практичні проблеми спеціальної та інклюзивної освіти у процесі корекційно-педагогічної, діагностико-консультативної, дослідницької та культурно-просвітницької діяльності або у процесі навчання, що передбачає застосування основних теорій і методів дефектології і характеризується комплексністю та невизначеністю умов.</p> <p>Загальні компетентності ЗК-1. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях. ЗК-9. Здатність працювати в команді. ЗК-10. Навички здійснення безпечної діяльності.</p> <p>Фахові компетентності ФК-2. Здатність здійснювати освітньо-корекційний процес з урахуванням психофізичних, вікових особливостей та індивідуальних освітніх потреб осіб з порушеннями розвитку (мовлення, слуху, зору, інтелекту, опорно-рухового апарату тощо) в спеціальних та інклюзивних закладах освіти та реабілітаційних установах. ФК.-11. Вміння виконувати корекційну навчально-виховну роботу з профілактики, подолання порушень психофізичного розвитку дітей (залежно від нозології) у навчально-виховному, реабілітаційному процесі незалежно від типу закладу і форми організації навчально-виховної діяльності. ФК.-13. Вміння здійснювати комплексний корекційно-педагогічний, психологічний та соціальний супровід дітей з інвалідністю в різних типах освітніх закладів. ФК.-15. Здатність до особистісного та професійного самовдосконалення, навчання та саморозвитку впродовж життя.</p> <p>Програмні результати навчання РН 2. Здійснювати пошук інформації в різних джерелах для розв'язання задач спеціальності.</p>

	<p>PH 7. Поєднувати теорію і практику, а також приймати рішення та виробляти стратегію діяльності для вирішення завдань спеціальної освіти з урахуванням загальнолюдських цінностей, суспільних, державних та виробничих інтересів;</p> <p>PH 10. Здійснювати спостереження за дітьми з психофізичними порушеннями (інтелекту, мовлення, зору, слуху, опорно-рухових функцій тощо), реалізовувати корекційно-педагогічну роботу з урахуванням їхніх психофізичних, вікових особливостей, індивідуальних освітніх потреб, можливостей та здібностей.</p> <p>PH 13. Володіти методиками сприяння соціальній адаптації осіб з особливими освітніми потребами, їхньої підготовки до суспільної та виробничої діяльності.</p>
Ключові слова	Адаптація, людина з інвалідністю, порушення в розвитку, професійна орієнтація, профдіагностика, профвідбір, профадаптація, соціалізація
Формат курсу	Очний, заочний
Теми	ДОДАТОК (схема курсу)
Підсумковий контроль, форма	Підсумкова оцінка
Пререквізити	Для вивчення курсу студенти потребують базових знань з дисциплін «Методологія та дидактика професійної освіти», «Спеціальна психологія», «Психофізіологія», «Патопсихологія»
Навчальні методи та техніки, які будуть використовуватися під час викладання курсу	Лекція, бесіда, інтерактивні методи (робота в малих групах, мозковий штурм), виконання індивідуальних завдань, проєктів.

Необхідні обладнання	Мультимедійний проектор, фліпчарт, маркери.
Критерії оцінювання (окремо для кожного виду навчальної діяльності)	<p>Семінарські заняття – 42 бали (14 занять по 3 бали) Практичні заняття – 38 балів (8 занять по 4 бали, 1 заняття (підсумкове) – 6 балів) Модульний контроль знань – 10 балів (1 МКР по 10 балів) Індивідуальне завдання – 10 балів (1 завдання – 10 балів)</p> <p>Академічна доброчесність: Очікується, що підготовлені студентами-магістрами індивідуальні завдання будуть продовженням їх практичної роботи і будуть оригінальними дослідженнями чи міркуваннями. Відсутність посилань на використані джерела, фабрикування джерел, списування, використання без дозволу інформації зі завдань інших учасників курсу становлять, але не обмежують, приклади можливої академічної недоброчесності. Виявлення ознак академічної недоброчесності в роботі студента є підставою для її незарахування викладачем, незалежно від масштабів плагіату чи обману.</p> <p>Відвідання занять є важливою складовою навчання. Очікується, що всі студенти відвідають усі лекції і практичні заняття курсу. Студенти мають інформувати викладача про неможливість відвідати заняття. Студенти зобов'язані дотримуватися усіх термінів, визначених для виконання усіх видів робіт, передбачених у курсі.</p> <p>Література. Уся література, яку студенти не зможуть знайти самостійно, буде надана викладачем виключно в освітніх цілях без права її передачі третім особам. Студенти заохочуються до використання також й іншої літератури та джерел, яких немає серед рекомендованих.</p> <p>Політика виставлення балів. Враховуються бали, набрані за виконання усіх завдань, за підготовлені презентації та он-лайн тест. При цьому обов'язково враховуються присутність на заняттях та активність студента під час практичних занять; недопустимість пропусків та запізнь на заняття; користування мобільним телефоном, планшетом чи іншими мобільними пристроями під час заняття в цілях, не пов'язаних із навчанням; списування та плагіат; несвоєчасне виконання поставленого завдання і т. ін.</p> <p>Жодні форми порушення академічної доброчесності не толеруються.</p>
Опитування	Анкету-оцінку з метою оцінювання якості курсу буде надано по завершенню курсу.

ДОДАТОК

Схема курсу

Тиж.	Тема, план, короткі тези	Форма діяльності (заняття)* *лекція, самостійна, дискусія, групова робота)	Література.*** Ресурси в Інтернеті	Завдання, год	Термін виконання
1	<p>Тема. Профорієнтація дітей та молоді як суспільно-економічна потреба в умовах сьогодення. Історія становлення та розвитку профорієнтаційної роботи в Україні та світі</p> <hr/> <p>Тема. Профорієнтація дітей та молоді як суспільно-економічна потреба в умовах сьогодення</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Значення професійної орієнтації в сучасному суспільстві. 2. Історія розвитку та становлення профорієнтаційної роботи за кордоном та в Україні. 3. Особливості профорієнтаційної роботи в Україні на сучасному етапі її розвитку. 4. Нормативно-правові основи профорієнтаційної діяльності. 5. Рівні здійснення професійної орієнтації. 6. Система професійної орієнтації як органічна складова виховної роботи корекційного 	<p>Лекція, 2 год.</p> <hr/> <p>Семінарське, 2 год.</p>	<p>Відповідно до списку використаних джерел</p>	<p>Опрацювати нормативно-правову базу здійснення профорієнтаційної роботи (Положення про профорієнтаційну роботу, Концепцію проведення профорієнтаційної роботи) (4 год)</p>	<p>1 тиждень</p>

	педагога.				
2.	Тема. Профорієнтація дітей та молоді як суспільно-економічна потреба в умовах сьогодення. Історія становлення та розвитку профорієнтаційної роботи в Україні та світі	Лекція, 2 год.	Відповідно до списку використаних джерел		2 тижень
	Тема. Вибір професії у житті людини. Визначення власної системи професійних намірів та уподобань (за методикою «Опитувальник професійних уподобань» Л. Кабардової).	Практичне, 4 год.			
3	Тема. Психологічні основи професійного самовизначення особистості.	Лекція, 2 год.	Відповідно до списку використаних джерел	Скласти рекомендації школярам та їх батькам щодо вибору професій (Пам'ятка батькам, Пам'ятка школярам) 4 год	
		Семінарське, 2 год.			
4.	Тема. Організація профорієнтаційної роботи за рубежом На семінарському занятті студенти презентують результати власних розвідок щодо організації профорієнтації дітей, молоді та дорослих людей з інвалідністю за рубежом, особливості профадаптації на робочому місці такої категорії людей.	Лекція, 2 год.	Відповідно до списку використаних джерел	Підготувати повідомлення, презентацію про: 1) Досвід зарубіжної країни з профорієнтаційної роботи (4 год) 2) Досвід громадської організації, державної установи щодо здійснення професійної орієнтації дітей та молоді з особливостями психофізичного розвитку (4 год)	4 тижень
		Семінарське, 4 год.			

5	Тема. Система професійної орієнтації в Україні 1. Типові помилки у виборі професії. 2. Проблеми профорієнтаційної діяльності з дітьми та молоддю з інвалідністю. 3. Загальна структура професійної орієнтації, її зв'язок із структурою діяльності корекційного педагога.	Лекція, 2 год.	Відповідно до списку використаних джерел		5 тиждень
		Семінарське, 2 год.			
6	Тема. Система професійної орієнтації як сукупність взаємопов'язаних елементів 1. Місце і значення корекційного педагога у реалізації профорієнтаційної діяльності. 2. Основні елементи профорієнтації, їх детальна характеристика: 2.1. Професійна інформація. 2.2. Професійне консультування. 2.3. Професійний відбір. 2.4. Профадаптація.	Лекція, 2 год.	Відповідно до списку використаних джерел	Підготувати матеріал для практичного заняття – діагностичні методики (6 год)	6 тиждень
		Семінарське, 4 год.			
7	Тема. Система професійної орієнтації як сукупність взаємопов'язаних елементів 1. Місце і значення корекційного педагога у реалізації профорієнтаційної діяльності. 2. Основні елементи профорієнтації, їх детальна характеристика: 2.1. Професійна інформація. 2.2. Професійне консультування. 2.3. Професійний відбір. 2.4. Профадаптація..	Лекція, 2 год.	Відповідно до списку використаних джерел		7 тиждень
		Семінарське, 2 год.			
8	Тема. Класифікація та типологія професій 1. Загальна класифікація професій за	Лекція, 2 год.	Відповідно до списку		

	<p>С.А. Клімовим.</p> <ol style="list-style-type: none"> Характеристика основних класів, груп, типів професій. Типологія професій за класифікацією Голланда. Визначення професійної спрямованості оптанта. <p>На практичному занятті студенти проводять методику А. Клімова, І. Йоваши на визначення схильності до певного типу професій.</p>	<p>Семінарське, 2 год.</p> <p>Практичне, 2 год.</p>	використаних джерел		
9, 10	<p>Тема. Професійна консультація – складова профорієнтаційної діяльності.</p> <ol style="list-style-type: none"> Значення профконсультації в профорієнтаційній роботі. Види профконсультації. Основні напрямки профконсультаційної роботи корекційного педагога. Правила проведення профконсультації з різними групами підлітків та молоді. <p>На практичному занятті студенти моделюють проведення профорієнтаційних консультацій різним категоріям клієнтів. Проводиться аналіз позиції консультанта, клієнта, вироблення рекомендацій</p>	<p>Лекція, 4 год.</p> <p>Семінарське, 2 год. Практичне 4 год</p>	Відповідно до списку використаних джерел	Скласти конспект проведення профорієнтаційної консультації (6 год)	10 тижень
11	<p>Тема. Професійна діагностика.</p> <ol style="list-style-type: none"> Основні завдання професійної діагностики. Види діагностичних методик, які застосовують у профорієнтації. Вимоги до підбору профорієнтаційних методик. 	<p>Лекція, 2 год.</p> <p>Семінарське, 2 год.</p>	Відповідно до списку використаних джерел	Підготувати матеріали для практичного заняття – методи діагностики професійних нахилів та інтересів відповідно до типології професій (8 год)	12 тижень

12	Тема. Професійна діагностика (продовження) <ol style="list-style-type: none"> 1. Методи дослідження профорієнтації школярів. 2. Вибір професії на діагностичній основі. 3. Метод діагностики професійних намірів та інтересів дітей з особливостями психофізичного розвитку 	Лекція, 2 год. Семінарське, 4 год.	Відповідно до списку використаних джерел		
13	Тема. Методика вивчення особистості оптанта <ol style="list-style-type: none"> 1. Використання психодіагностичних методик в профорієнтаційній роботі. 2. Методи дослідження профорієнтації школярів. 3. Методи дослідження важливих для певної професії якостей особистості. 4. Діагностика пізнавальних процесів, індивідуально-особистісних рис особистості. 5. Профорієнтаційна карта оптанта. На практичному занятті студенти складають профорієнтаційну карту клієнта.	Лекція, 2 год. Практичне, 2 год.	Відповідно до списку використаних джерел	Провести самостійно профдіагностику школяра в умовах НРЦ (8 год)	13 тижень
14	Тема. Методика вивчення особистості оптанта (закінчення) <ol style="list-style-type: none"> 1. Використання психодіагностичних методик в профорієнтаційній роботі. 2. Методи дослідження профорієнтації школярів. 3. Методи дослідження важливих для певної професії якостей особистості. 4. Діагностика пізнавальних процесів, індивідуально-особистісних рис особистості. 5. Профорієнтаційна карта оптанта. На практичному занятті студенти складають профорієнтаційну карту клієнта.	Лекція, 2 год. Практичне, 4 год.	Відповідно до списку використаних джерел	Оформити профорієнтаційну карту клієнта (2 год)	14 тижень

	Практичне заняття 13 ат 14 тижня проводиться в умовах НРЦ (або на вибір студента (за попереднім погодженням з викладачем) або за пропозицією викладача), де студенти мають можливість проводити профдіагностику дитини				
15	<p>Тема. Основи організації і планування профорієнтаційної роботи.</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Характеристика основних організаційних принципів профорієнтаційної роботи. 2. Сутність основних організаційних моделей профорієнтаційної допомоги. 3. Проблема оцінювання ефективності профконсультаційної допомоги. 4. Основи складання програм, планування і проведення конкретних занять і професійних консультацій. 5. Концептуальна схема організації профконсультаційної взаємодії корекційного педагога з клієнтом, його батьками. 	Лекція, 2 год. Семінарське, 2 год.	Відповідно до списку використаних джерел	Скласти план проведення профорієнтаційної роботи зі школярами в умовах НРЦ (6 год) Підготуватися о контролю знань (2 год)	15 тиждень
16	<p>Тема. Проблеми проведення професійної діагностики та професійної консультації дітей з особливостями психофізичного розвитку</p> <p>Модульний контроль знань</p> <p>Підсумково-узагальнююче заняття.</p>	Лекція, 2 год. Практичне, 4 год.			